

Landbruk

Utvider jorden: Anders Maseng i Askim har søkt kommunen om å bryte opp skogen i bakgrunnen for å utvide jorden. I 2008 dyrket han opp 110 dekar matjord.

Foto: Vidar Sandnes

Rekordstor interesse

Ikke siden 70-tallet har bøndene søkt om å dyrke så mye ny jordbruksjord.

– Jeg gjør det for å tjene penger, sier Østfold-bonden Anders Maseng.

Askim: Ferske tall fra SSB viser at kommunene godkjente nydyrking på 21.479 dekar i fjor. Det er 18 prosent mer enn i 2015, som også var et svært godt nydyrkingsår. Og det er dobbelt så mye som for 10 år siden.

Og det stopper ikke. I Askim har Anders Maseng søkt kommunen om å få dyrke opp 50 dekar ny jord. Bonden eier allerede 560 dekar.

– For meg handler det om å utvikle gården. Jeg dyrer ikke med dette for moro skyld. Jeg gjør det for å tjene penger. Nydyrking er en langsiktig investering, sier Maseng.

– Fordelen ved å dyrke framfor å leie eller kjøpe er at du får utgiftsført nydyrking i regnskapet. Det gir en skattemessig fordel. Og så blir det mye bedre arrondering av å utvide sitt eget jorde-

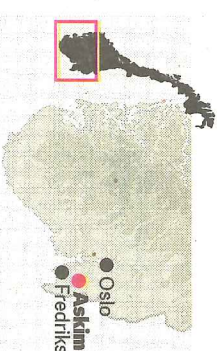
sier Maseng. I 2008 dyrket han opp 110 dekar. Kostnaden kom på 8000 kroner målet.

– Da var det ikke så mange som holdt på. Nå ser jeg flere som dyrker, selv om det ikke gis tilskudd for nydyrking. Vi har kanskje en generasjon bønder med pågangsmot. Og så smitter det når naboen dyrker, tror bonden.

Overrasket Almås

– Dyrkingen er den største siden 1970-tallet. Det er overraskende, sier Reidar Almås, professor ved Norsk senter for Bygdeforskning. Han ser to forklaringer:

– Den betydelige satsingen på volumlandbruk startet under de

rødgrønne. Særlig mellom 2009 og 2013 var det en opptrapping av den samlede økonomien i jordbruket. Under de blå er det blitt mer lønnsomt å drive stort. Dette drar i samme retning, sier Almås.

– Skal du bli større, kan du leie eller kjøpe jord av naboen, du kan bruke mer kraftfôr, eller du kan dyrke nytt. Alle tre metoder er i bruk i dag, sier Almås.

På 1930-tallet var det de jordløse som brøt nytt land, påpeker professoren.

– På 70-tallet var det de små bøndene som dyrket for å nå famillebruksstørrelse. Nå er det de store som dyrker.

Almås peker på at melkeproduksjonen har gjort et sprang fra 25 til 50 årskyr, mye drevet av teknologi som melkeroboten.

– Da blir det fort for lite dyrkajord. Satsingen på nydyrking vil fortsette, hos de som satser og har økonomi til det.

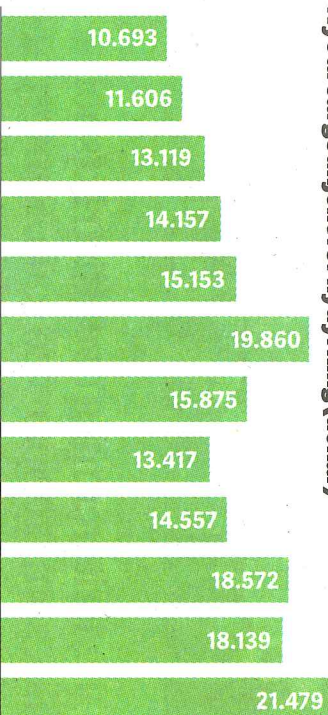
Bra, men...

Geir Pollestad (Sp) i næringsko-

Fakta

Nye areal godkjent for nydyrking (dekar)

Kilde: SSB og landbruks- og matdepartementet

Fornøyd med nydyrking

– Er ikke det bra da, spør landbruks- og matministern Jon G. Dale (Frp) etter å ha sett hva norske bønder søkte om å få nydyrke.

Også nydyrkingen av kornjord øker, sier landbruks- og matministeren.

Statsråden avviser at vedtaket om å utrede forbud mot nydyrking av myr, som kom i desember i fjor, er forklaringen.

– Nydyrkingen har økt over flere år. Norske bønder vil legge til ny jord, sier Dale.

– En god del er grasareal, men vi ser positiv utvikling også på nydyrking av kornareal. Det må ses i lys av at kornarealene økte i fjor, for første gang siden 1991, sier Dale.

– Det er viktig å fokusere på nedbygging, men det er like fullt mange som vil bygge ut, sier Dale.

– Ja, jorda vi bygger ned er ofte bedre enn den vi nydyrker. Men all jord har en gang vært nydyrket. I biologien er langsiktighet viktig. Derfor er jeg glad for at norske bønder vil investere for generasjoner framover.

Halvparten av det godkjent nydyrkede arealet i landet i fjor finnes i Hedmark, Oppland, Rogaland og Nord-Trøndelag.

Regjeringen utreder et forbud mot nydyrking av myr. Ifølge en Nibio-rapport fra 2016 kan det spare klimaet for mellom 7.000 og 21.000 tonn årlige CO₂-utslipp, avhengig av nydyrkingen.

Innsparingen utgjør mellom 0,15 og 0,4 promille av Norges årlige klimagasutslipp.

– Minimal klimagevinst, samtidig som enkeltmiljøer og –bønder rammes hardt, skriver organisasjonsjef Arnar Lyche i Møre og Romsdal Bondelag i en kronikk i Nationen i februar.

Forbudet ble foreslått også av Sp-statsråd Lars Peder Brekk i 2010, men ble lagt på is. En rekke kommuner og næringsorganisasjoner protesterte mot forslaget.

Avviser: Statsråden avviser at vedtaket om å utrede forbud mot nydyrking av myr er forklaringen på den store interessen for nydyrking.

Foto: Mariann Tveite

for å nydyrke

nitte glæder seg over nydyrkingstallene.

– Det er bra med optimisme. Den kommer på tross av Jon G. Dale, og ikke på grunn av ham, sier Pollestad om Frps landbruks- og matministre.

– Når du vurderer å bruke ressurser på nydyrking, ser du ikke etter hvem som er statsråd i dag, sier Sp-eren.

– Jeg forstår at bondene har det travelt, når regjeringen og støttepartiene vil utrede forbud mot

Gir ikke Dale æren

«Når du vurderer å bruke ressurser på nydyrking, ser du ikke etter hvem som er statsråd i dag.»

Geir Pollestad (Sp), leder for næringskomiteen

nydyrking i myr. Det er et forbud jeg håper ikke trår i kraft.

Utredningen kom i stand som del av budsjettforliket 7. desember i fjor.

– Det er bra at bønder dyrker jord. Det ligger i bonden, sier nestleder Brita Skallerrud i Norges Bondelag.

– Drivkraften bak er behovet for jord. Og optimisme er ikke jevnt fordelt, sier hun.

Areal som ble godkjent for nydyrking i fjor er dobbelt så stort som jordbruksarealet som ble godkjent nedbygd i fjor.

Hans Båtdsgård

hans.batsgard@nationen.no

Fakta

1,5 ganger potensial

• Det er omlag 8,4 millioner dekar fulldyrket og overflate-dyrket jord i Norge.

• Det er kartlagt om lag 12,5 millioner dekar dyrkbar jord. En firedel ligger i klimasoner som muliggjør førkornproduksjon.

• To tredeler av den dyrkbare jorda er mineraljord (for det meste skog).

• En tredel er organisk jord (for det meste myr).

KILDE: NIBIO

Overrasket: Reidar Almås, professor ved Norsk senter for Bygdeforskning, er overrasket over den store interessen for nydyrking.

Foto: Siri Juell Rasmussen

Ligger i bonden: – Det er bra at bønder dyrker jord. Det ligger i bonden, sier nestleder Brita Skallerrud i Norges Bondelag.

Foto: Siri Juell Rasmussen